

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2^ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ιονίων Νήσων: Επιμόρφωση
ΙΕΠ

Σκοπός (σύμφωνα με το ΙΕΠ):

- - Η επιμόρφωση, ενημέρωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων ΖΕΠ, των εκπαιδευτικών των ΤΥ και ΔΥΕΠ (Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφυγοπαίδων) πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- - Η προώθηση των αρχών της συμπεριληπτικής, διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Εγκύκλιος: 40509/Ε3/08-04-2021

ΕΝΟΤΗΤΕΣ (κατά ΙΕΠ):

- Θεσμικό πλαίσιο και μεθοδολογία
- Συμπεριληπτικό Σχολείο, μεθοδολογία του Συμβουλίου της Ευρώπης
- Διδακτική Μεθοδολογία και εκπαιδευτικό υλικό, Δράση 4 ΙΕΠ

(Διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις)

<https://drive.google.com/drive/folders/1cNgqrfAIgUewcf2SQZI4ai5deHGFrUf4?usp=sharing>

Ένα σχολείο όπου όλοι νοιώθουν «καλά»:

- Συναισθηματικοί δεσμοί,
- Υποστήριξη και φροντίδα,
- Σαφή όρια,
- Υψηλές και ρεαλιστικές προσδοκίες,
- Εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων, χρήσιμων στη ζωή τους, και
- Ενίσχυση της συμμετοχής.

(Nam Henderson)

Ανθρώπινα δικαιώματα:

- «Δεν είναι προνόμια. Είναι πράγματα και καταστάσεις που μας επιτρέπουν να ζούμε και να αναπτύσσουμε την προσωπικότητά μας».
- «Τα δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι απλά και μόνο επειδή είναι ανθρώπινα όντα».
- «Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδερφοσύνης». (Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ, άρθρο 1)

Δραστηριότητα 1

- Δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, δικαίωμα στην εκπαίδευση, δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, προστασία του καταναλωτή, δικαιώματα των ηλικιωμένων.
- Επιλέξτε δύο από τα προαναφερθέντα θεμελιώδη δικαιώματα και γράψτε αντίστοιχες υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτά.

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση:

- «η εκπαίδευση είναι ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, απαραίτητο για την εξάσκηση όλων των υπόλοιπων δικαιωμάτων. Προωθεί την ατομική ελευθερία και ενδυνάμωση και αποδίδει σημαντικά αναπτυξιακά οφέλη». Unesco
- Διακήρυξη για τα δικαιώματα του παιδιού: Εκπαίδευση που αποβλέπει σε ανάπτυξη της προσωπικότητας, σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμό στους γονείς, στον πολιτισμό και στις εθνικές αξίες της χώρας καταγωγής και της χώρας που ζει, ομαλή κοινωνική ένταξη και σεβασμό στο περιβάλλον.

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

- **Αναλυτικό Πρόγραμμα (ΦΕΚ 303/13-03-03, τ. Β΄) για την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα:**
- Ορίζεται ως μία από τις βασικές αρχές του: «Η ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας».
- Υπογραμμίζεται ότι, στο πνεύμα της πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας, που προβλέπεται στο άρθρο 726 της Συνθήκης του Maastricht, θα πρέπει **να καλλιεργούνται η εθνική και πολιτισμική ταυτότητα.**

Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας:

- Με το ν. 3879 (ΦΕΚ 163/21.09.2010) και πιο συγκεκριμένα με το άρθρο 26, με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, ορίζονται οι Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), Φ. 821 /3412P /157476 /Z1/13-12-2010 (ΦΕΚ 2142)
- Το Υπουργείο Παιδείας Δ.Β.Μ.Θ., προχωράει σε μία νέα δράση, τις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), με στόχο την ανάδειξη του σχολείου ως εκπαιδευτικού πόλου έλξης σε **περιοχές με αυξημένες εκπαιδευτικές ανάγκες**, που εμφανίζουν χαμηλούς οικονομικούς και εκπαιδευτικούς δείκτες, ώστε να μην υπάρχουν φραγμοί για την αποτελεσματική ένταξη των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Απόφαση 131024/Δ1 (ΦΕΚ Β 2687/2016) : Ορισμός Τ.Υ. ΖΕΠ, Φ.Τ. ΖΕΠ, Δ.Υ.Ε.Π ΖΕΠ, Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Δραστηριότητα

- Απεικονίστε τις ιδανικές Δ.Υ.Ε.Π όπως τις φαντάζεστε (ακολουθώντας και τον κανονισμό λειτουργίας τους).
- Δ.Υ.Ε.Π. = Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων (εντός καταυλισμού ή σε σχολείο το απόγευμα)
- Τ.Υ.= Τάξεις Υποδοχής (εντός σχολείου)

3. Αρχές Συνδιδασκαλίας σε σύνθετα περιβάλλοντα μάθησης

- Οι δύο εκπαιδευτικοί είναι ισότιμοι: Προγραμματισμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση του μαθήματος
- Ο/Η Συνεργάτης εκπαιδευτικός συμμετέχει στο Σύλλογο Διδασκόντων.

5.Οδηγοί Εκπαιδευτικού για όλες τις βαθμίδες

- Εκπαιδευτικό Υλικό της Πλατφόρμας Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης ΙΕΠ, Δράση 4
- Γυμνάσιο: <https://drive.google.com/file/d/1cGa9P-BBdTyIFFb3s8nFuNHpFXiPFZc2/view>

6. Μεθοδολογία της Ενταξιακής Εκπαίδευσης Προσφύγων του προγράμματος Wergeland του Συμβουλίου της Ευρώπης

- Συμπεριληπτικό Σχολείο:
- *«Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται ο ανασχεδιασμός της δομής του με τέτοιο τρόπο ώστε να καλλιεργήσει μια κουλτούρα διαπολιτισμικής μάθησης και να ενισχύσει τους εκπαιδευτικούς στην κατεύθυνση αυτή» (Παπαχρήστος, 2017).*

A. Σχεδιασμός

- Τι κάνω;
- Προσαρμογή μεθόδων και τεχνικών ανάλογα με το χώρο, το χρόνο και τις ανάγκες της ομάδας μου.
- Τεχνικές:
 1. Διάλογος και προφορική επικοινωνία,
 2. Δραματοποίηση, γλώσσα του σώματος, εκφράσεις
 3. Χρήση νέων τεχνολογιών
 4. Κατασκευές
 5. Παιχνίδια
 6. Συμμετοχή σε δραστηριότητες σε εξωτερικό χώρο

Β. Τι πρέπει να κάνει ο εκπαιδευτικός:

- Να δημιουργήσει φιλικό κλίμα.
- Να ακολουθεί συγκεκριμένη ρουτίνα.
- Αξιοποιεί την προηγούμενη γνώση των παιδιών.
- Επαναλαμβάνει συχνά λέξεις/φράσεις κλειδιά.
- Ακολουθεί αργό ρυθμό.
- Συνδέει το μάθημα με την πραγματική ζωή.
- Διασπά τη νέα γνώση σε μικρότερα κομμάτια.
- Δίνει χρόνο στους μαθητές, για να απαντήσουν.
- Ενθαρρύνει το διάβασμα εκτός τάξης.
- Ανακεφαλαιώνει.

Συνδέει το μάθημα με την πραγματική
ζωή

Σκληρός, Δελμούζος, Τριανταφυλλίδης στην Ιένα (1907)

Η εικόνα προέρχεται από το Ε. Π. Παπανούτσος, Α. Δελμούζος, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1984

© ΜΙΕΤ

Συνεργατική μάθηση

- ««Διάφορα θέματα μοιράζονται σε ομάδες παιδιών, και το κάθε μέλος σε μια ομάδα παίρνει ένα μέρος από την κοινή εργασία, ανάλογα με τις δυνάμεις του. Εργασίες ομάδων έπειτα μπορούν να ενωθούν σε μια μεγαλύτερη ενότητα. Έτσι, παρουσιάζεται ένα έργο κοινό, που η επιτυχία του είναι ανάλογη με την προθυμία και τη δουλειά της κάθε ομάδας,...και ανάλογα με τη συνεισφορά του κάθε παιδιού». (Δελμούζος)

- «Ομαδική ζωή και εργασία δε θα ειπεί ισοπέδωση. Ο καθένας να δίνει για τον κοινό σκοπό και το ομαδικό έργο ό, τι μπορεί σύμφωνα με την κλίση του, μα να το δίνει όσο γίνεται πιο τέλεια, ανάλογα πάντα με τις δυνάμεις του. Έτσι αναπτύσσει τη δική του ατομικότητα, μα μέσα σε μια κοινότητα, στην ευεργετική επίδραση της κοινοτικής ζωής και εργασίας» (Δελμούζος)

Ο λόγος του/της εκπαιδευτικού:

- Μιλεί λίγο. Δίνει το λόγο στα παιδιά όσο το δυνατόν περισσότερο.
- Χρησιμοποιεί ξεκάθαρες, απλές οδηγίες, τις οποίες επαναλαμβάνει (π.χ. κάτσε).
- Μιλεί αργά.
- Συνοδεύει τις οδηγίες που δίνει με εποπτικό υλικό.
- Εξετάζει αν όλοι/ες κατανοούν τι τους ζητάει.

Διδασκαλία γραπτού λόγου:

- Βάλτε στόχους για την εργασία που αναθέτετε και ξεκαθαρίστε τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιείτε.
- Δείξτε στους μαθητές παραδείγματα εργασιών άλλων μαθητών.
- Βεβαιωθείτε ότι κατάλαβαν την έκταση της εργασίας και τότε πρέπει να σας την παραδώσουν.
- Ακολουθείστε υποβοηθούμενη ανακάλυψη γνώσης - σκαλωσιά μάθησης (scaffolding)
- Δομή κειμένου
- Παραγωγή κειμένων με βάση κοινές εμπειρίες.
- Χρήση φωτογραφιών/ εικόνων

Τεχνικές για κατανόηση γραπτού λόγου:

- Κάντε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου που βοηθούν τους μαθητές να αξιοποιήσουν τις δικές τους εμπειρίες/προηγούμενη γνώση.
- Ζητήστε από τους μαθητές να πουν τι κατάλαβαν με δικά τους λόγια.

7. Μεθοδολογία υποδοχής, διδασκαλίας και ένταξης στην τυπική και μη τυπική μάθηση: Teach4Integration, ψηφιακό και διαδραστικό υλικό UNICEF/ Πανεπιστημίων

- Παρουσίαση του βιβλίου «Ο κόσμος από την αρχή»:
- <https://www.kethi.gr/sites/default/files/wp-content/uploads/2019/12/O-Kosmos-apo-tin-arxi-gia-site.pdf>
- Unicef και Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
- Ιστορίες κοριτσιών που αντιμετώπισαν βία λόγω του φύλου τους (Κείμενο Ελένης Κατσαμά).
- Σκοπός είναι να ανοιχθεί συζήτηση γύρω από αυτά τα θέματα.
- «Πιστεύουμε ακράδαντα πως, όταν τα αγόρια, τα κορίτσια, οι γυναίκες και οι άνδρες ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους και τους παρέχονται πόροι και επιλογές, μπορούν να γίνουν υπερασπιστές και υπερασπίστριες των δικαιωμάτων τους».

Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα:

- α) ανθρώπινα δικαιώματα στο αναλυτικό πρόγραμμα,
β) γνώσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα
γ) δεξιότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα,
δ) σχολικό κλίμα,
ε) εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και
στ) Διεθνής Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Karl Peter Fritzsche (2005): Η εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να είναι μέρος της ευρύτερης φιλοσοφίας του σχολείου, του σχολικού κλίματος, της σχολικής κουλτούρας.

Πώς γίνεται:

- α) Μετάδοση της ιστορίας και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- β) Μετάδοση των προτύπων, των κανόνων και συμβάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- γ) Γνωστοποίηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μετάδοση των δυνατοτήτων δράσης

Πανταζής (2009)

Ο ρόλος του σχολείου:

- **Ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης** των διακρίσεων και στερεοτύπων, είναι η αναγνώριση της ύπαρξής τους, όχι μόνο στους "άλλους", αλλά και σε μας τους ίδιους». (Φραγκουδάκη)
- **Το σχολείο οφείλει** να συμβάλει στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας πολιτών, ευαίσθητης απέναντι στο ζήτημα της συνύπαρξης διαφορετικών πολιτισμών με στόχο την επίτευξη αμοιβαίας αποδοχής, εκτίμησης και κατανόησης και όχι απλώς της ανοχής ή της ανεκτικότητας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού:

- Διαπολιτισμικά έτοιμος θεωρείται ένας εκπαιδευτικός ο οποίος μπορεί να χειρίζεται με «άνεση» και ευχέρεια θέματα που αφορούν τη διαφορετικότητα, όπως επίσης και τα όποια προβλήματα που προκύπτουν από τη συνύπαρξη και αλληλεπίδραση μεταξύ των εθνοπολιτισμικών ομάδων που ζουν σε μία χώρα, σε μία κοινωνία.
- Οι εκπαιδευτικοί στα πλαίσια της διαπολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, είναι αναγκαίο να έχουν ξεκάθαρες και σαφείς δημοκρατικές στάσεις και αξίες, ικανότητα θέασης των πραγμάτων από διάφορες πλευρές και ικανότητα λειτουργίας σε όλα τα επίπεδα της πολιτισμικής ταυτότητας.
- *Inclusive Schools: Οδηγός Εκπαιδευτικού*

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- IN SCHOOL: Εγχειρίδιο δραστηριοτήτων
- UNICEF: «Φτου και βγαίνω: Δραστηριότητες πολυγλωσσικής και κοινωνικής - συναισθηματικής ενδυνάμωσης»
- Διδακτικά Σενάρια: Γνωρίζω τον εαυτό μου και την τάξη μας μέσα από τους συμμαθητές μου (Δραστηριότητες & Παιχνίδια Αλληλογνωριμίας)
- Θετικές επιστήμες: α) Γεωμετρικά Σχήματα και Σημαίες Χωρών β) Γεωμετρικά Σχήματα και Εικαστικές Τέχνες
- Προγράμματα εξωστρέφειας:

<http://2dim-ag-varvar.att.sch.gr/?p=1550> Φτιάχνοντας χαρταετούς με τους «Παππούδες» της Πόλης μας!

<http://2dim-ag-varvar.att.sch.gr/?p=2167> Λόγια-Δώρα Χριστουγέννων στο Κέντρο Φιλίας και Αλληλεγγύης του Δήμου Αγίας Βαρβάρας

Εκμάθηση δεξιοτήτων:

- Ικανότητα να ακούμε τον άλλο
- Να διεκδικούμε/ Να λέμε «όχι»
- Να επιλύουμε συγκρούσεις ειρηνικά
- Να διαχειριζόμαστε αποτελεσματικά το άγχος
- Είμαι ανοικτός σε αυτό που έρχεται
- Δεν κατηγορώ κανέναν
- Δείχνω εμπιστοσύνη
- Αποδέχομαι την πραγματικότητα
- Συγχωρώ/ Ευχαριστώ

Επιλέγω μεθόδους αξιολόγησης που:

- *Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαφορετικών τρόπων μάθησης και διασφαλίζουν σε κάθε μαθητή την ευκαιρία να δείξει τις ικανότητές του.*
- *Οι μαθητές τις γνωρίζουν και έχουν προετοιμαστεί επαρκώς για αυτές.*
- *Χρησιμοποιούν υλικό το οποίο είναι απαλλαγμένο από διακρίσεις και στερεότυπα οποιασδήποτε μορφής.*
- *Παρέχουν στους μαθητές σαφή και ξεκάθαρη ανατροφοδότηση προκειμένου να συμβάλλουν περαιτέρω στη μάθηση.*

Υψηλές και ρεαλιστικές προσδοκίες:

- «Σου έχω εμπιστοσύνη»
- «Μπορείς να το κάνεις»
- Υψηλή ακαδημαϊκή επίδοση = υψηλή ψυχική αντοχή